

Кемарская Л. Г.

Днепровский государственный технический университет

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ОТЧЕТНОСТИ СУБЪЕКТОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО СЕКТОРА В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА НА НАЦИОНАЛЬНЫЕ СТАНДАРТЫ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА

Резюме

В статье проведен анализ подходов к формированию учетной информации и ее раскрытию в финансовой отчетности субъекта государственного сектора. Проведен анализ отражения информации по видам деятельности в финансовой отчетности. Раскрыты состав и отражение активов и пассивов в балансе в соответствии с национальными стандартами. Проведен анализ изменений в классификации доходов и расходов, раскрыты особенности формирования финансовых результатов и их отражение в отчетности.

Ключевые слова: финансовая отчетность, субъект государственного сектора, Национальные положения (стандарты) бухгалтерского учета субъектов государственного сектора, план счетов, доходы, расходы, финансовые результаты.

Kemarska L. G.

Dniprovsky State Technical University

FEATURES OF FORMATION OF STATEMENTS OF PUBLIC SECTOR ENTITIES WITH CONDITIONS OF TRANSITION TO NATIONAL ACCOUNTING STANDARDS

Summary

In the article changes in approaches to formation of accounting information and its disclosure in financial statements of public sector entities are analyzed. Analysis of display of information by types of activities in financial statements was conducted. Storage and display of assets, owner's equity and liabilities in balance sheet according to national standards were disclosed. Analysis of changes in classification of income and expenses was conducted, features of formation of financial results and displaying them in statements were disclosed.

Key words: financial statements, public sector entities, national public sector accounting standard, card of accounts of record-keeping, income, expenses, financial results.

УДК 657.633.5:658.84:004.738.5

Корягін М. В.

Львівський торговельно-економічний університет

Плотніченко І. Б.

Національний університет «Львівська політехніка»

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ПІДПРИЄМСТВ ІНТЕРАКТИВНОЇ ТОРГІВЛІ: СУТНІСТЬ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ

У статті досліджено сутнісну характеристику системи внутрішнього контролю в контексті діяльності підприємств інтерактивної торгівлі. Розкрито призначення внутрішнього контролю як невід'ємного компонента ефективного управління підприємством. Сформульовано цілі та визначено ключові принципи організації внутрішнього контролю, дотримання яких сприятиме забезпеченню дієвого функціонування та розвитку суб'єкта електронної торгівлі.

Ключові слова: внутрішній контроль, інтерактивна торгівля, електронна торгівля, призначення, цілі, принципи.

Постановка проблеми. Сучасна практика функціонування підприємств засвідчує серед головних важелів впливу на їх діяльність саме внутрішній контроль, організація якого повинна забезпечувати об'єктивну оцінку результативності діяльності, достовірності звітності, підтвердження законності та доцільності господарських операцій, збереження майна. Отже, визначення концептуальних засад внутрішнього контролю, що передусім витікає з дослідження сутності даного поняття та є важливим для розуміння його цілей в контексті здійснення інтернетизованої комерційної діяльності суб'єктів господарювання, набуває особливого значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у наукове розроблення проблемних питань теорії і практики організації та методології

внутрішнього (внутрішньогосподарського) контролю зробила низка вітчизняних та зарубіжних учених. Так, Л.В. Нападовською [1] визначено основні засади внутрішньогосподарського контролю в ринковій економіці. В.Ф. Максимовою [2] сформульовано цілісне наукове обґрунтування системності внутрішнього контролю та його значення в управлінні підприємством. С.М. Петренко [3] розкрито актуальні проблеми інформаційного, організаційного та методологічного розвитку внутрішнього контролю. Т.А. Бутинець [4] обґрунтовано управлінський підхід щодо внутрішнього контролю діяльності господарюючих суб'єктів. В.П. Пантелеєвим [5] досліджено організаційні та методологічні аспекти внутрішньогосподарського контролю підприємств. Дана наукова проблематика також знаходить широке розкриття в працях

В.С. Рудницького, К.І. Редченка, Р.М. Воронка, Б.Ф. Усача, М.Г. Чумаченка, В.О. Шевчука, Б.І. Валуєва, З.В. Гуцайлюка, М.В. Кужельного, Є.В. Калюги, Л.О. Сухаревої, С.В. Бардаша, С.П. Лозовицького, В.О. Озерана, П.О. Куцика, А.Г. Загороднього, Т.О. Каменської та багатьох інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри вагомий напружений вчених у наукових джерелах недостатньо уваги приділяється питанням внутрішнього контролю електронної комерційної діяльності підприємницьких структур.

Мета статті полягає у розкритті сутності поняття «внутрішній контроль» на основі аналізу наукових праць для розроблення власного підходу в контексті інтерактивної торгівлі; означенні цілей внутрішнього контролю інтерактивних підприємств за їх спрямуванням; визначенні принципів організації внутрішнього контролю суб'єктів електронної торгівлі.

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами здійсненого дослідження можна стверджувати, що безумовними серед представників різних наукових шкіл залишаються роль та необхідність організації внутрішнього контролю як невід'ємного компонента ефективного управління підприємством. Разом із тим понятійний апарат системи внутрішнього контролю, сутнісна характеристика даної категорії піддаються широкому науковому обговоренню.

Так, внутрішній контроль, будучи самостійною функцією управління, за твердженням П.О. Куцика, «виступає засобом налагодження зворотних зв'язків, завдяки чому управлінський персонал підприємства чітко простежує хід виконання прийнятих ним рішень. Це дає змогу своєчасно реагувати на відхилення в роботі підконтрольних центрів відповідальності від заданої мети і відповідно коригувати їх діяльність» [6, с. 118].

На думку С.М. Петренко, «внутрішній контроль – це система контрольних та експертних дій; процес, який контролюється вищим органом підприємства, котрий визначає його політику ... та здійснюється його управлінським персоналом вищого рівня (менеджментом) і всіма іншими співробітниками з ціллю сприяння раціональному використанню засобів, предметів праці та самої праці у підприємницькій діяльності, яка повинна приносити максимальний прибуток у межах законодавства й прийнятої обліково-економічної політики» [3, с. 72].

Р.М. Воронко вважає, що «внутрішній контроль – це система спостереження і перевірки законності та економічної доцільності здійснення господарських операцій, збереження та раціональне використання всіх видів ресурсів, виконання працівниками своїх функціональних обов'язків для своєчасного виявлення недоліків та застосування заходів щодо їх усунення шляхом управлінського впливу на керований об'єкт, запобігання кризовим явищам і забезпечення ефективного ведення бізнесу» [7, с. 377].

На думку колективу авторів на чолі з М.С. Пущкарем, внутрішній контроль організації слід розглядати як «постійно діючу систему, що визначає «критичні» точки контролю, де високий ризик виникнення помилок, спотворень та інших небажаних явищ» [8, с. 132]. На нашу думку, подане формулювання носить досить узагальнений характер та не повною мірою висвітлює сутність внутрішнього контролю.

Як зазначають А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк та Г.О. Партин, «внутрішній контроль – це процес перевірки виконання управлінських рішень із метою реалізації фінансової стратегії та попередження кризових ситуацій, що можуть привести до банкрутства» [9, с. 132]. Висловлюючи схожу думку, окремі автори характеризують внутрішній контроль як процес, спрямований на досягнення стратегічних довгострокових цілей компанії, що й є результатом дій керівництва з планування, організації, моніторингу діяльності компанії в цілому та її окремих підрозділів [10, с. 165].

У науковій літературі можна простежити також і більш звужене розуміння призначення внутрішнього контролю, що, на нашу думку, дещо знижує вагомість превентивності його функцій. Зокрема, А.В. Бодюк під внутрішнім контролем розуміє «зіставлення реальних результатів господарювання зі сподіваними, аналіз їхніх відхилень, визначення причин цих відхилень, формування інформації для визначення активних дій з усунення виявлених похибок» [11, с. 195]. На нашу думку, наведена позиція є дискусійною, адже характерною особливістю внутрішнього контролю є не лише коректування виявлених помилок, а саме попередження (запобігання) впливу негативних для діяльності підприємства факторів. Превентивний характер внутрішнього контролю як інформаційної системи, за вірним судженням В.В. Євдокимова, «виявляється у підвищенні ролі попереднього і поточного контролю, своєчасному і повному усуненні причин і умов, які сприяють порушенням і зловживанням, в активізації контрольної функції всіх підсистем управління економікою суб'єкта господарювання, у покращенні управління системою бухгалтерського обліку і звітності та інших систем, що формують інформацію для прийняття рішень...» [12, с. 43]. Спірним, що знаходить підтвердження і в [3, с. 19], вважаємо розуміння щодо зведення процесу внутрішнього контролю до перевірки щодо виявлених зловживань та порушень, адже призначення внутрішнього контролю цим не обмежується. Будучи взаємопов'язаним з іншими елементами системи управління підприємства, внутрішній контроль є засобом здійснення зворотного зв'язку.

Деякі ж автори стверджують, що внутрішній контроль – це система заходів, визначених та застосовуваних управлінським персоналом підприємства для найбільш ефективного використання всіма працівниками своїх обов'язків щодо забезпечення та здійснення господарських операцій [13, с. 3; 14, с. 53]. При цьому підкреслюється, що внутрішній контроль визначає закономірність таких операцій та їх економічну доцільність для певного підприємства. Під внутрішнім контролем можна розуміти сукупність процедур, що здійснюються економічним суб'єктом на забезпечення дотримання законодавства та внутрішніх документів під час здійснення фінансово-господарської діяльності, достовірності та повноти інформації, яка надається керівництву підприємства, збереженості активів та ефективності й результативності виконання планів та досягнення цілей підприємства [15].

Таким чином, інтерпретуючи дефініції даного терміну, науковцями застосовуються різні підходи до його розуміння. Здебільшого внутрішній контроль дослідниками визначається як система спостереження, перевірки і впливу, сукупність дій, заходів, правил чи процедур – системний підхід (Т.А. Бутинець, Р.М. Воронко, Є.В. Калюга,

М.Д. Корінко, С.М. Петренко, М.А. Проданчук, В.С. Стельмах, І.В. Сало, А.О. Єпіфанов, М.А. Єпіфанова, В.М. Яценко, Н.О. Пронь, В.П. Пантелєєв та ін.); як одна з основних функцій управління – функціональний підхід (Н.П. Кузик, П.О. Куцик, С.М. Петренко, В.П. Пантелєєв та ін.); як процес – процесний підхід (І.А. Басіста, Р.М. Воронко, О.А. Боярова, Г.Л. Вознюк, А.Г. Загородній, Т.В. Ковтун, Н.П. Кузик, Г.О. Партин, С.М. Петренко та ін.). При цьому варто відзначити як недоцільне чітке протиставлення або ж відокремлення наявних підходів. Дотримуємося позиції авторів, що акцентують на комплексному використанні вказаних підходів під час формування змістового наповнення внутрішнього контролю. Так, В.Ф. Максимова трактує змістовну суть внутрішнього контролю як функції управління, організаційної системи та системи методів [16, с. 4]. Аналізуючи внутрішній контроль у гнессологічному аспекті, С.М. Петренко підкреслює, що досліджувану категорію можна тлумачити й як систему (з позиції обґрунтування теорії), й як функцію управління, й як процес (із позиції реалізації практичної діяльності) [3, с. 16–17].

Разом із тим проведений аналіз трактувань науковцями категорії «внутрішній контроль» дає підстави зробити висновок, що в переважачій більшості дослідники одноголосні у судженнях щодо цілей внутрішнього контролю, основними з яких відзначають забезпечення достовірності звітної інформації, ефективності функціонування суб'єкта, правомірності здійснюваних операцій та належного захисту активів від втрат. Позиції вчених щодо мети внутрішнього контролю узагальнено в табл. 1.

Таким чином, результати проведеного аналізу наукових поглядів щодо призначення внутрішнього контролю дають підстави означити, що внутрішній контроль суб'єкта електронної комерції повинен обґрунтовувати його впевненість щодо досягнення ним поставленої мети. Розглядаючи підприємство як багатоцільову систему зі своїми

метою та завданнями, притримуємося позиції, що формувати цілі внутрішнього контролю необхідно з урахуванням особливостей діяльності, внутрішніх вимог розвитку і функціонування конкретного господарюючого суб'єкта. Відповідність визначених цілей внутрішнього контролю загальним цілям суб'єкта електронної комерції забезпечуватиме ефективність внутрішнього контролю. Як зазначають науковці [3, с. 35], формування цілей, їх структуризація відіграє важливу роль в організації самого процесу управління. Цілі внутрішнього контролю інтерактивних підприємств за їх спрямуванням представлено на рис. 1.

Можливості успішного досягнення цілей внутрішнього контролю створюються шляхом дотримання принципів його організації, які, як зазначає С.М. Петренко [3, с. 428], є основою функціонування внутрішнього контролю та підґрунтям формування контрольної інформації.

Проте в літературних джерелах прослідковується виокремлення різної кількості принципів внутрішнього контролю, їх характеристик та класифікацій, а також підміна або ж сплутування понять. Так, В.Ф. Максимова [16, с. 23–24] пропонуються принципи системи внутрішнього контролю у розрізі трьох груп: загальносистемні (відповідність загальним закономірностям побудови систем, адаптивність системи, принцип достатності); принципи створення структури системи (принцип системної впорядкованості, відповідність загальній логіці організації управління, оптимальне співвідношення централізованої та децентралізованої форм організації контролю); принципи функціонування системи (пріоритетність превентивного контролю, пріоритетність контролю критичних точок, безперервність контролю в часі, спадкоємність складників контролю в просторі та часі). Із даного приводу Н.Г. Шпанковська, О.С. Білова та О.І. Канська [22, с. 31–32] виділяють загальнонаукові принципи (безперервність контролю та його розвитку, поєднання індуктивного та дедуктивного підходів, принцип сис-

Таблиця 1

Призначення внутрішнього контролю в науковій інтерпретації

Автор	Мета внутрішнього контролю
С.М. Петренко	Сприяння раціональному використанню засобів праці, предметів праці і самої праці в підприємницькій діяльності, відповідній чинному законодавству і прийнятій обліково-економічній політиці підприємства [3, с. 13, 427].
В.Ф. Максимова	Досягнення цілей підприємства та забезпечення його життєдіяльності на основі сприяння розвитку й удосконаленню системи управління шляхом прийняття і дотримання правильної для даного суб'єкта політики внутрішнього економічного контролю, власної ефективності, оптимального взаємопроникнення і чіткої взаємодії у відносинах з іншими управлінськими функціями [2, с. 102].
Х.К. Новікова	Забезпечення досягнення підприємством основної мети управління та зниження ймовірних ризиків на засадах інформаційного забезпечення [17, с. 51].
В.М. Яценко, Н.О. Пронь	Забезпечення правильного та ефективного ведення господарської діяльності, збереження активів, запобігання шахрайству та помилкам, а також їх виявлення, забезпечення точності та повноти облікових записів, своєчасної підготовки достовірної фінансової звітності [13, с. 3].
Т.О. Шматковська, В.В. Ярош	Спостереження за законністю і доцільністю господарських операцій і процесів, ефективністю використання майна, збереження грошових коштів і матеріальних цінностей [18, с. 202].
К.І. Редченко, Р.М. Воронко	Забезпечення еквіфінальності функціонування підприємства [19, с. 286].
Т.О. Каменська	Об'єктивна оцінка результативності й ефективності діяльності, встановлення законності та доцільності господарських операцій, достовірності звітності, збереження власності, виявлення внутрішньогосподарських резервів [20, с. 17].
В.П. Пантелєєв	Досягнення стабільного ведення бізнесу завдяки вивченню стану справ на підприємстві, аналізу та відстеженню виконання запланованих показників, виявленню та усуненню порушень фінансової дисципліни; відшкодування завданих підприємству збитків; дотримання вимог нормативно-правових актів; ужиття заходів щодо недопущення фінансових порушень; перевірка дії обмежувачих факторів на рівні підприємства [5, с. 34].
Н.П. Кузик	Своєчасне виявлення та запобігання невиправданам відхиленням, які перешкоджають раціональному використанню майна та коштів товариства, ідентифікація й усунення «слабких місць» у системі управління, пошук шляхів оптимізації господарських рішень структурними підрозділами та на рівні товариства у цілому, оцінка виконання управлінських рішень тощо [21, с. 3].

Рис. 1. Цілі внутрішнього контролю суб'єкта інтерактивної торгівлі

Джерело: сформовано авторами за результатами дослідження

Таблиця 2

Ключові принципи внутрішнього контролю у сфері інтерактивної торгівлі

Принципи	Сутність
Інтегрованість	Система внутрішнього контролю є невід'ємною частиною управління суб'єктом електронної комерції і вбудовується в його процеси і щоденні операції. Система внутрішнього контролю включає процедури з інформування керівництва відповідного рівня управління про будь-які істотні порушення електронної комерційної діяльності, недоліки і слабкі місця контролю, які були виявлені, разом з аналізом їх причин, деталями коригувальних заходів, які були вжиті або які слід ужити
Орієнтованість на ризики	Система внутрішнього контролю знаходиться в тісній взаємодії із системою управління ризиками, що сприяє своєчасному та ефективному впровадженню заходів із впливу на ризики. Під час аналізу контрольних процедур слід оцінювати величину і ймовірність реалізації ризиків, ступінь їх впливу на результати електронної комерційної діяльності та досягнення цілей підприємства, що дає змогу зробити висновок про достатність наявних контрольних процедур або про необхідність розроблення і впровадження нових
Безперервність	Система внутрішнього контролю діє на перманентній основі, безперервно і на всіх рівнях управління, що дає змогу суб'єкту електронної комерції своєчасно виявляти відхилення в системі внутрішнього контролю і попереджати їх виникнення в майбутньому
Методологічна єдність	Процеси системи внутрішнього контролю реалізуються на основі єдиних вимог і підходів для всіх підрозділів суб'єкта електронної комерції
Оптимальність	Обсяг і складність контрольних процедур, що використовуються у суб'єкта електронної комерції, є необхідними і достатніми для ефективного управління ризиками та досягнення його цілей. Ресурси і витрати на впровадження й подальше функціонування контрольних процедур не повинні перевищувати наслідки реалізації ризиків (співвідношення «витрати – економічний ефект»), а сукупний рівень залишкового ризику повинен відповідати ризик-апетиту підприємства
Цілісність/комплексність	Система внутрішнього контролю діє на всіх рівнях і в усіх підрозділах підприємства електронної комерції, охоплює всі суб'єкти внутрішнього контролю та напрямки діяльності і, відповідно, всі ризики: - обов'язок щодо побудови та підтримання надійною й ефективною систему внутрішнього контролю покладено на керівників усіх рівнів управління суб'єкта електронної комерції; - контрольні процедури існують у всіх бізнес-процесах і на всіх рівнях управління; - кожен працівник суб'єкта електронної комерції знає, розуміє і виконує свою роль у системі внутрішнього контролю

Відповідальність	За функціонування системи внутрішнього контролю відповідальні всі працівники і керівництво на всіх рівнях суб'єкта електронної комерції в рамках своїх повноважень
Розподіл обов'язків	На підприємстві електронної комерції розмежовуються права та обов'язки суб'єктів внутрішнього контролю залежно від їх ставлення до процесів розроблення, затвердження, застосування та моніторингу системи внутрішнього контролю. Не допускається, щоб на одного співробітника/підрозділ були одночасно покладені повноваження щодо: утвердження операцій з активами; здійснення операцій з активами; обліку/реєстрації операцій; перевірки коректності, повноти і факту виконання операції і забезпечення збереження активів
Формалізація	Система внутрішнього контролю повинна бути формалізована: описані ризики і контролю з усіх істотних бізнес-процесів, що впливає на досягнення цілей суб'єкта електронної комерції; задокументовані і зберігаються результати виконання контрольних процедур (первинні документи, звіти, журнали операцій та ін.)

Джерело: сформовано авторами

темності тощо), загальні принципи менеджменту (єдиноначальність, розподіл обов'язків, принципи узгодженості, оперативності і ритмічності контрольних процесів, динамічного розвитку) та специфічні принципи контролю (відповідальність, гласність, усебічність, масовість, законність, незалежність, конфіденційність тощо).

Результати проведеного аналізу поглядів науковців дають підстави констатувати, що єдиного підходу до принципів внутрішнього контролю серед учених не встановлено. Вбачаємо, що внутрішній контроль підприємств інтерактивної торгівлі повинен ґрунтуватися на ключових принципах, сформованих у табл. 2.

Потреба створення дієвої системи внутрішнього контролю на засадах визначених ключових принципів, що відповідає моделі управління організацією та дає змогу забезпечити ефективне досягнення поставлених керівництвом суб'єктів електронної комерції цілей, особливо гостро зумовлюється зростаючим впливом комплексних ризикотворюючих факторів діяльності, пов'язаних із використанням інформаційно-комунікаційних технологій у комерційній діяльності підприємств. Зусилля щодо створення та поліпшення системи внутрішнього контролю мають концентруватися передусім у сферах діяльності, що характеризуються найбільш високим рівнем ризиків, до яких

відносно електронну (інтерактивну) комерційну діяльність.

Висновки. Результати проведеної розвідки категорійного апарату внутрішнього контролю в контексті інтерактивної комерційної діяльності дають підстави охарактеризувати систему внутрішнього контролю як сукупність внутрішніх стандартів, методик і процедур, упроваджених керівництвом суб'єкта електронної торгівлі для забезпечення перманентності, законності та ефективності електронної комерційної діяльності шляхом передбачення (попередження), своєчасного виявлення та елімінації причино-наслідкової дії бізнес-ризиків.

Варто акцентувати, що створення ефективної системи внутрішнього контролю шляхом реалізації визначених взаємопов'язаних та взаємозумовлених цілей за їх стратегічним, економіко-аналітичним, обліково-звітним, нормативно-правовим та ризик-орієнтованим спрямуванням на основі запропонованих принципів організації внутрішнього контролю сприятиме забезпеченню дієвого функціонування та розвитку суб'єкта електронної комерції.

Механізми реалізації цілей внутрішнього контролю інтерактивних підприємств потребують подальших досліджень та перспективного вирішення.

Список використаних джерел:

1. Нападівська Л.В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці : [монографія] / Л.В. Нападівська. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2000. – 224 с.
2. Максимова В.Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку / В.Ф. Максимова. – Одеса : ОДЕУ, 2005. – 264 с.
3. Петренко С.М. Внутрішній контроль: проблеми інформаційного, організаційного та методологічного розвитку : [монографія] / С.М. Петренко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донець. нац. ун. економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. – Донецьк : Світ книги, 2013. – 503 с.
4. Бутинець Т.А. Внутрішній контроль виробничої діяльності підприємства: управлінський підхід / Т.А. Бутинець // Вісник ЖДТУ. – 2008. – № 1(43). – С. 28–32.
5. Пантелеев В.П. Внутрішньогосподарський контроль: методологія та організація : [монографія] / В.П. Пантелеев ; Державна академія статистики, обліку та аудиту. – К. : Інформ.-аналіт. Агентство, 2008. – 491 с.
6. Куцук П.О. Внутрішній контроль розрахункових операцій в системі управління будівельним підприємством / П.О. Куцук // Вісник Львівської комерційної академії / Редкол. : Г.І. Башнянин, В.В. Апопій, О.Д. Вовчак [та ін.]. – Львів : ЛКА, 2013. – Вип. 42. – С. 117–123.
7. Воронко Р.М. Внутрішній контроль як невід'ємна складова системи управління підприємств та організацій споживчої кооперації / Р.М. Воронко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». – 2015. – Вип. 1(45). – Т. 2. – С. 376–381.
8. Проблеми і перспективи розвитку аудиту в Україні : [монографія] / За заг. ред. д. е. н., проф. М.С. Пушкаря. – Тернопіль : Карт-бланш, 2012. – 220 с.
9. Загородній А.Г. Облік і аудит: Термінолог. словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Г.О. Партин. – Львів : Центр Європи, 2002. – 671 с.
10. Ковтун Т.В. Система внутрішнього контролю як невід'ємний елемент операційної системи підприємства / Т.В. Ковтун // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 6. – Т. 1. – С. 165–170.
11. Бодюк А.В. Методологічні та нормативно-правові аспекти аудиту підприємницької діяльності : [монографія] / А.В. Бодюк. – К. : Кондор, 2005. – 356 с.
12. Євдокимов В.В. Адаптивна модель інтегрованої системи бухгалтерського обліку : [монографія] / В.В. Євдокимов. – Житомир : ЖДТУ, 2010. – 516 с.
13. Яценко В.М., Пронь Н.О. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи вирішення / В.М. Яценко, Н.О. Пронь // Збірник наукових праць ЧДТУ. – № 22. – С. 3-7.

14. Корінько М.Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації: теорія, методологія, організація : [монографія] / М.Д. Корінько. – К. : Інформат.-аналіт. агентство, 2007. – 429 с.
15. Методичні рекомендації щодо організації та проведення внутрішнього аудиту в компанії з управління активами, схвалені Рішенням Ради УАІБ від 25 вересня 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/about_uaib/internal_docs/standards.html.
16. Максимова В.Ф. Теоретичні та методологічні засади формування цілісної системи внутрішнього контролю в управлінні промисловим підприємством : автореф. дис. ... докт. екон. наук : спец. 08.06.04 / В.Ф. Максимова. – Київ, 2006. – 34 с.
17. Новікова Х.К. Внутрішній контроль в системі управління діяльністю підприємств машинобудування : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Х.К. Новікова ; ДВНЗ «Запорізький національний університет». – Запоріжжя, 2015. – 285 с.
18. Шматковська Т.О., Ярош В.В. До проблематики організації системи внутрішнього контролю фінансових результатів діяльності підприємства / Т.О. Шматковська, В.В. Ярош // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» / Редкол.: І.Д. Пасічник, О.І. Дем'янчук. – Острог : Острозька академія, 2014. – Вип. 25. – С. 200–205.
19. Редченко К.І., Воронко Р.М. Місце і роль контролю в управлінні розвитком підприємства / К.І. Редченко, Р.М. Воронко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2013. – Вип. 2(26). – С. 280–294.
20. Каменська Т.О. Внутрішній аудит: методологія та організація : автореф. дис. ... докт. екон. наук : спец. 08.00.09 / Т.О. Каменська ; Національна академія статистики, обліку та аудиту. – Київ, 2011. – 42 с.
21. Кузик Н.П. Система внутрішнього контролю в акціонерному товаристві : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.06.04 / Н.П. Кузик ; Нац. аграр. ун-т. – К., 2004. – 19 с.
22. Шпанковська Н.Г. Внутрішньогосподарський контроль : [навч. посіб.] / Н.Г. Шпанковська, О.С. Білова, О.І. Канська. – Дніпропетровськ : НметУА, 2012. – 154 с.

Корягин М. В.

Львовский торгово-экономический университет

Плотниченко И. Б.

Национальный университет «Львовская политехника»

**ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ ПРЕДПРИЯТИЙ ИНТЕРАКТИВНОЙ ТОРГОВЛИ:
СУЩНОСТЬ И НАЗНАЧЕНИЕ**

Резюме

В статье исследована сущностная характеристика системы внутреннего контроля в контексте деятельности предприятий интерактивной торговли. Раскрыто назначение внутреннего контроля как неотъемлемого компонента эффективного управления предприятием. Сформулированы цели и определены ключевые принципы организации внутреннего контроля, соблюдение которых будет способствовать обеспечению действенного функционирования и развития субъекта электронной торговли.

Ключевые слова: внутренний контроль, интерактивная торговля, электронная торговля, назначение, цели, принципы.

Koryagin M. V.

Lviv University of Trade and Economics

Plotnichenko I. B.

Lviv Polytechnic National University

INTERNAL CONTROL OVER ONLINE TRADING COMPANIES: NATURE AND PURPOSE

Summary

There have been investigated in the article the core characteristics of the internal control system within the context of online trading companies' activity. There is explained the purpose of internal control as an integral component of effective company management. The aims of the internal control of the online companies have been characterized by the authors based on their strategic, economic and analytic, accounting and reporting, regulatory and risk-oriented directions. There have been defined the key principles of the internal control in the sphere of online trading, which are the background for the internal control functioning and the basis for the checking information formation.

Key words: internal control, interactive trade, e-commerce, purpose, goals, principles.